



CIRCULAIRE AMBITIES EN FINANCIËLE HAALBAARHEID COMBINEREN

GRO tool, het referentiekader voor duurzaamheid
Implementatie in het bestek en eerste feedback

19 april 2024

Céline BIETLOT
Beliris





DOELSTELLINGEN VAN DE PRESENTATIE

- De voordelen van de GRO-tool toelichten
- De eerste feedback van Beliris over het gebruik van de GRO-tool met jullie delen
- Artikels uit onze bijzondere bestekken met jullie delen

I.	Beliris	
	Inleiding	pagina 4
	Duurzaamheidsstrategie	pagina 6
II.	GRO Tool	
	Inleiding	pagina 7
	Duurzaamheidsstrategie	pagina 13
III.	Voorschriften in BB studies	
	Gunningscriteria: duurzaamheid en haalbaarheid	pagina 15
IV.	Van droom naar werkelijkheid	
	Onderzoek	pagina 25
	Voorbeelden	pagina 36
	Kansen	pagina 39
V.	Besluit	
	Te onthouden van de presentatie	pagina 41



I. BELIRIS



Wie ? Afgevaardigde Brusselse openbare bouwheer sinds 1993.

Wat ? Beliris realiseert dagelijks bouw-, renovatie- en restauratieprojecten in Brussel.

Waarom ? Om de uitstraling van Brussel als hoofdstad van België en als internationale stad te bevorderen.



I. BELIRIS

WETENSCHAPPELIJKE
INSTELLINGEN

Theater

**Cultuur en
erfgoed**

MUZIEK

TOEGANKELIJKHEID

FIETSPADEN

Mobiliteit

VERKEERSASSEN

VEILIGHEID

METROSTATIONS

SPEELTERREINEN

**Groene
ruimtes**

BOMEN

ONTSPANNING

PARK

SPORT

COMPETENTIE

INDUSTRIE

**Diverse
infrastructuren**

GEZONDHEID

KAZERNE

ZWEMBADEN

SAMENLEVEN

HERINRICHTING

**Wijken nieuw leven
inblazen**

GEZELLIGHEID

VEILIG VERKEER

HUISVESTING



I. BELIRIS

2011



Eco-beheer

Missie

2020

Duurzame
projecten



Opleidingen



GreenTeam



Sensibilisering
en communicatie



Monitoring





II. GRO TOOL

Gro Harlem Brundtland

Voorzitster V.N.-Commissie

« Our common future » (Brundtland
rapport)

People Planet Profit

1987





II. GRO TOOL



Alle projecten

« Eenvoudig » en « volledig »

Handleiding ontwikkeld in 2017

Kwalitatieve aspecten meetbaar gemaakt

Ambitie, Evaluatie & Controle

Geen certificering

Bewijsvoering



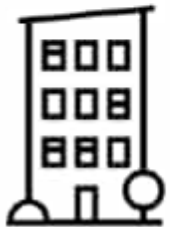
II. GRO TOOL



► voor alle functies



► voor alle grootteordes



► beoordeling van de site apart



II. GRO TOOL



GRO is een **flexibel instrument**.

- Op maat gemaakt
- Niet alle aspecten komen aan bod
- De lijst met toepasselijke criteria varieert

GRO kan op verschillende manieren worden geïmplementeerd :

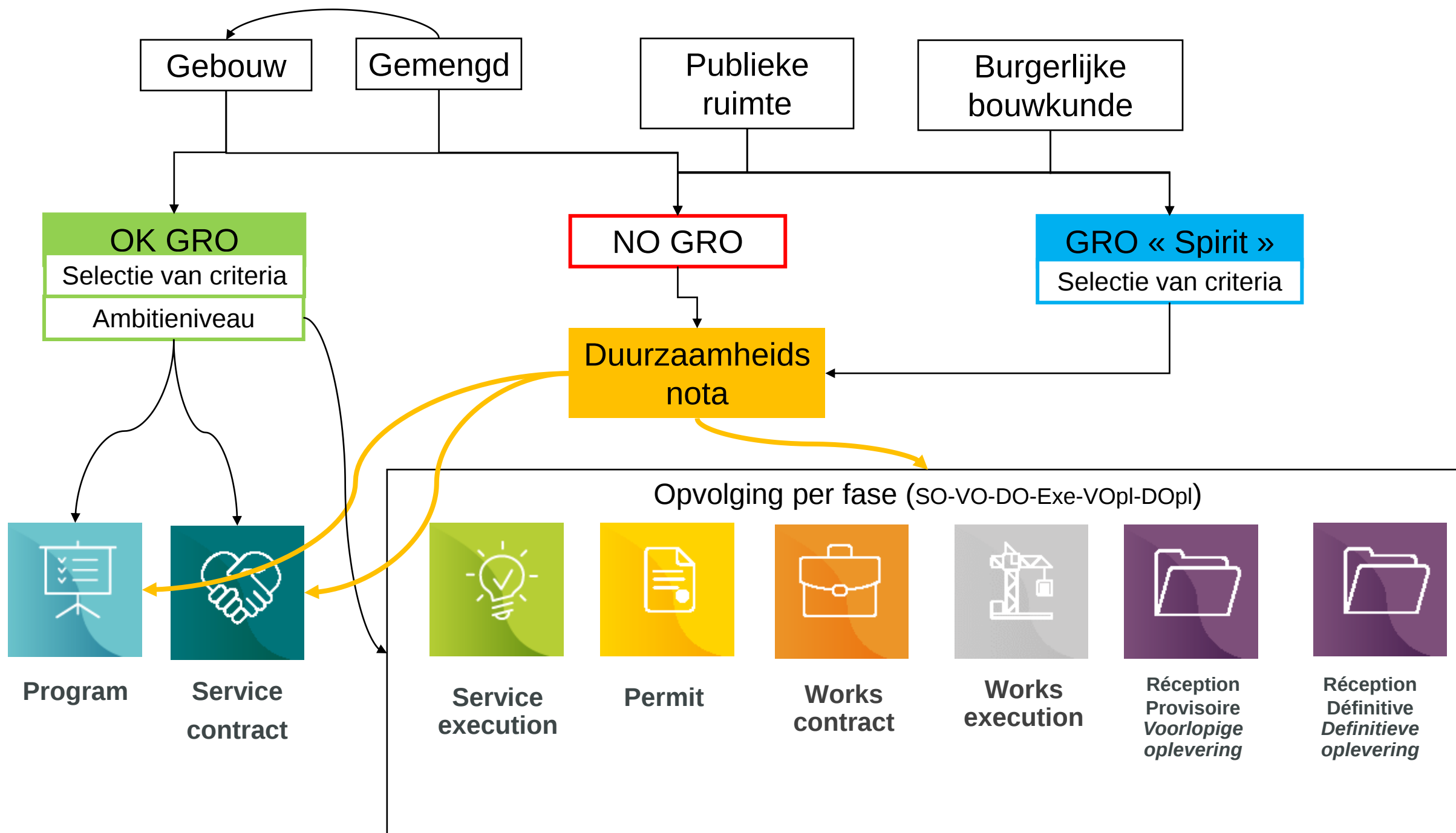
2 overzichtsfiles voor het GEBOUW

- één voor klassieke procedures
- één voor geïntegreerde opdrachten

GRO is **geen wettelijke vereiste**



II. GRO TOOL





II. GRO TOOL

Criterium	Verplicht minimaal prestatieniveau	Offerte
PEOPLE		
BIN 1 ☒ Akoestiek		
BIN 2 ☒ Thermisch comfort	Beter	
BIN 3 ☒ Binnenluchtkwaliteit		
BIN 4 ☒ Visueel comfort		
SOC 1 ☒ Erfgoedwaarde		
SOC 2 ☒ Sociaal veilig ontwerpen		
SOC 3 ☒ Integrale toegankelijkheid		
GEB 1 ☒ Invloed van de gebruiker		
PLANET		
ENE 1 ☒ Energieprestatie		
ENE 2 ☒ Hernieuwbare energieën		
ENE 3 ☒ Energiezuinige installaties en toestellen		
MAT 1 ☒ Behoud van grondstoffen		
MAT 2 ☒ Materiaalkeuze	Uitstekend	
MAT 3 ☒ Materialenpaspoort	verplicht 5 bonuspunten	
WAT 1 ☒ Waterverbruik beperken		
WAT 2 ☒ Waterhergebruik		
WAT 3 ☒ Afvoer van water		
OMG 1 ☐ Biodiversiteit		
OMG 2 ☒ Impact op de omgeving		
OMG 3 ☒ Duurzaam vervoer		
PROFIT		
LCC 1 ☒ Onderhoudsvriendelijk ontwerpen		
LCC 2 ☒ Schoonmaakbewust ontwerpen		
LCC 3 ☒ Energieverbruik		
TOE 1 ☒ Circulair en toekomstgericht ontwerpen		
TOE 2 ☐ Gebruik door derden		
BEH 1 ☒ Energiemonitoring		
Globaal prestatieniveau		
De evaluatie is gebaseerd op GRO versie 2020		
BONUSPUNTEN		0
Zonder bonuspunten		
Met Bonuspunten		

3 categorieën

PEOPLE
PLANET
PROFIT

(Kwantitatieve en kwalitatieve criteria)

3 ambitieniveaus

GOED
BETER
UITSTEKEND



II. GRO TOOL

BB Studies

De ambitie van GRO is om via een **geïntegreerd ontwerpproces** tot toekomstgerichte gebouwen te komen.

Het principe « People Planet Profit » vormt de kapstok van GRO.

Beliris streeft ernaar om projecten af te leveren **met een minimaal globaal ambitieniveau « beter »**.



II. GRO TOOL

BB Studies

Het gebruik van het **GRO instrument** is van toepassing op elk project waarbij sprake is van de bouw en/of renovatie-restauratie van ten minste één gebouw.

In het geval van de aanleg **van openbare ruimten en/of wegen** kiest Beliris ervoor ook het GRO-instrument toe te passen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de flexibiliteit van het instrument. De beoordelingen, eisen en bewijzen voor elk geselecteerd criterium zullen eveneens in overleg met de aanbestedende dienst worden aangepast.

De criteria « site » zullen het mogelijk maken de huidige situatie te evalueren, en deze te vergelijken met de codering van de geplande situatie.



III. BIJZONDER BESTEK



Het bouwteam

- Keuze van het percentage: **10 tot 20%**
- Keuze **van de criteria**
 - met het GRO instrument
 - met of zonder de bMa

De inschrijver

- Opstelling van zijn « **visie** » waarin staat op welke vlakken het project de ambitie heeft voorbeeldig te worden (cfr §3.1.3. GRO)
- Details over het **toekomstig beheer** en **onderhoud** van de structuur



III. BIJZONDER BESTEK



5 Criteria van de bMa bouwmeester Maître architecte

Milieu-luik

Sociaal luik

Cultureel luik

Governance luik

Economisch luik



III. BIJZONDER BESTEK

2019

**Helmet – sociale
woningen**

Criterium duurzaamheid: **10%**

Slechts één aanbieder heeft er
aandacht aan besteed!





III. BIJZONDER BESTEK

BB studies – Duurzaamheid en techniciteit

In elke fase, dient de inschrijver een dossier in houdende alle bewijzen gevraagd door de duurzaamheidsmeter GRO (checklists inbegrepen). De fasen zijn als volgt:

Per relevant criterium moet d.m.v. de nodige stavingstukken worden aangetoond dat het ontwerp is tot stand gekomen rekening houdend met het plan van aanpak « duurzaam en circulair bouwen ».

Eventuele afwijkingen t.o.v. het plan van aanpak « duurzaam en circulair bouwen » dient de opdrachtnemer uitdrukkelijk en afdoende te motiveren. Deze afwijkingen moeten vervolgens ter goedkeuring worden voorgelegd aan de bouwheer.



III. BIJZONDER BESTEK

BB studies – Duurzaamheid en techniciteit

Te begrijpen als de besluiten gebaseerd op de beperkingen en verwachtingen in termen van bouwmethodes, keuzes van materialen en installaties voorgesteld in het licht van het architecturale concept en hun bijdrage aan duurzaamheid.

Dit criterium zal met name worden beoordeeld aan de hand van de volgende elementen (in geen hiërarchische volgorde en zonder restrictief te zijn):

- De conceptuele integratie van de voorgestelde technische oplossingen en hun onderlinge samenhang;
- De ambities inzake flexibiliteit en uitbreiding;
- De beoordeling van de gekozen bouwmaterialen, -technieken en -processen ;
- Het akoestische comfort;
- ...



III. BIJZONDER BESTEK

BB studies – Duurzaamheid en techniciteit

Dit criterium « **Duurzaamheid en techniciteit** » baseert zich onder andere op de selectie van criteria via het GRO-tool (ong. 5 voornaamste criteria)

- De verschillende GRO-criteria die van toepassing zijn op het project worden er aangekaart en **het ontwerpteam vermeldt er het ambitieniveau dat het nastreeft en hoe dit niveau zal worden bereikt.**



III. BIJZONDER BESTEK

BB studies – Duurzaamheid en techniciteit

Het plan van aanpak moet omvatten:

- een lijst van GRO-criteria (gekozen uit de criteria voorgesteld in het bouwoverzichtsdossier: <https://www.gro-tool.be/download-gro>) die de inschrijver zal kiezen om van toepassing te maken op het project
- **OF**
de lijst van criteria gekozen door het bouwteam;
- een beschrijving per geselecteerd criterium die het ambitieniveau specificeert alsook hoe dit niveau zal worden bereikt;
- een beschrijving van de wijze waarop de verschillende disciplines binnen het team zullen worden betrokken bij het verwezenlijken van de duurzaamheidsambities



III. BIJZONDER BESTEK

Criteria site

MOB1 Met het openbaar vervoer

MOB2 Met de fiets

MOB3 Te voet

MOB4 Met de auto of moto

MA1 Ruimtelijke kwaliteit

MA2 Bodem- en ruimtegebruik

MA3 Aantrekkelijkheid van de omgeving

MIL1 Overstroming Vlaanderen

MIL1 Overstroming Brussel

MIL2 Buitenluchtkwaliteit

MIL3 Buitengeluid





III. BIJZONDER BESTEK

Criteria gebouwen

BIN1 Akoestiek

BIN2 Thermisch comfort

BIN3 Binnenluchtkwaliteit

BIN4 Visueel comfort

SOC1 Erfgoedwaarde Vlaanderen

SOC1 Erfgoedwaarde Brussel

SOC2 Sociaal veilig ontwerpen

SOC3 Integrale toegankelijkheid

GEB1 Invloed van de gebruiker

ENE1 Energieprestatie Vlaanderen

ENE1 Energieprestatie Brussel

ENE2 Hernieuwbare energie

ENE3 Energiezuinige installaties

MAT1 Behoud van grondstoffen

MAT2 Materiaalkeuze

MAT3 Materialenpaspoort

WAT1 Waterverbruik

WAT2 Hergebruik van water

WAT3 Afvoer van water

OMG1 Biodiversiteit

OMG2 Impact op de omgeving

OMG3 Duurzaam werfbeheer

LCC1 Onderhoudsvriendelijk ontwerpen

LCC2 Schoonmaakbewust ontwerpen

LCC3 Energieverbruik

TOE1 Circulair en toekomstgericht ontwerpen

TOE2 Gebruik door derden

BEH1 Energiemonitoring



III. BIJZONDER BESTEK

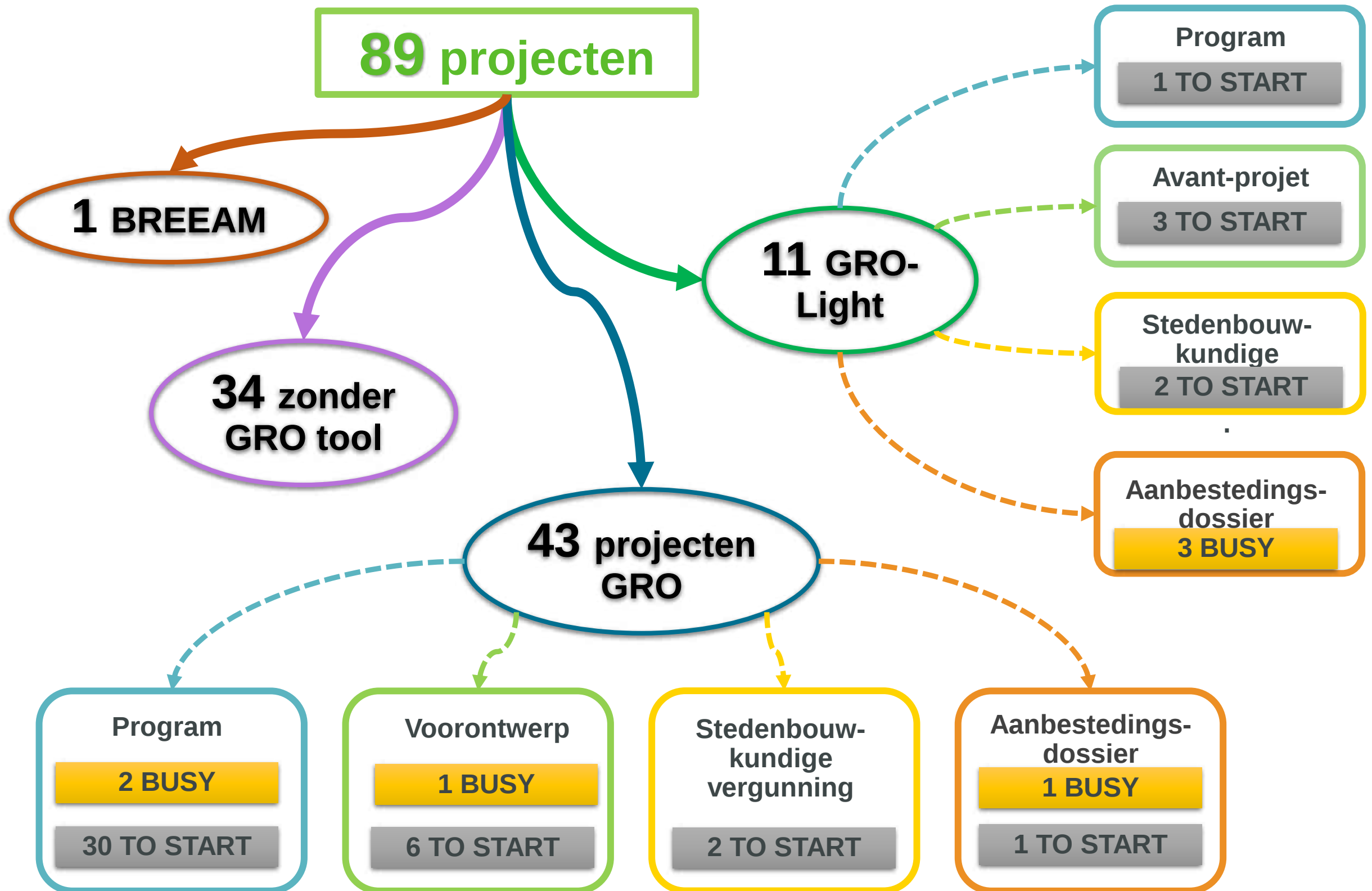
BB studies – GRO Tool

De ambitie van GRO is om via een **geïntegreerd ontwerpproces** tot toekomstgerichte, leefbare gebouwen te komen. Het principe « People Planet Profit » vormt de kapstok van GRO.

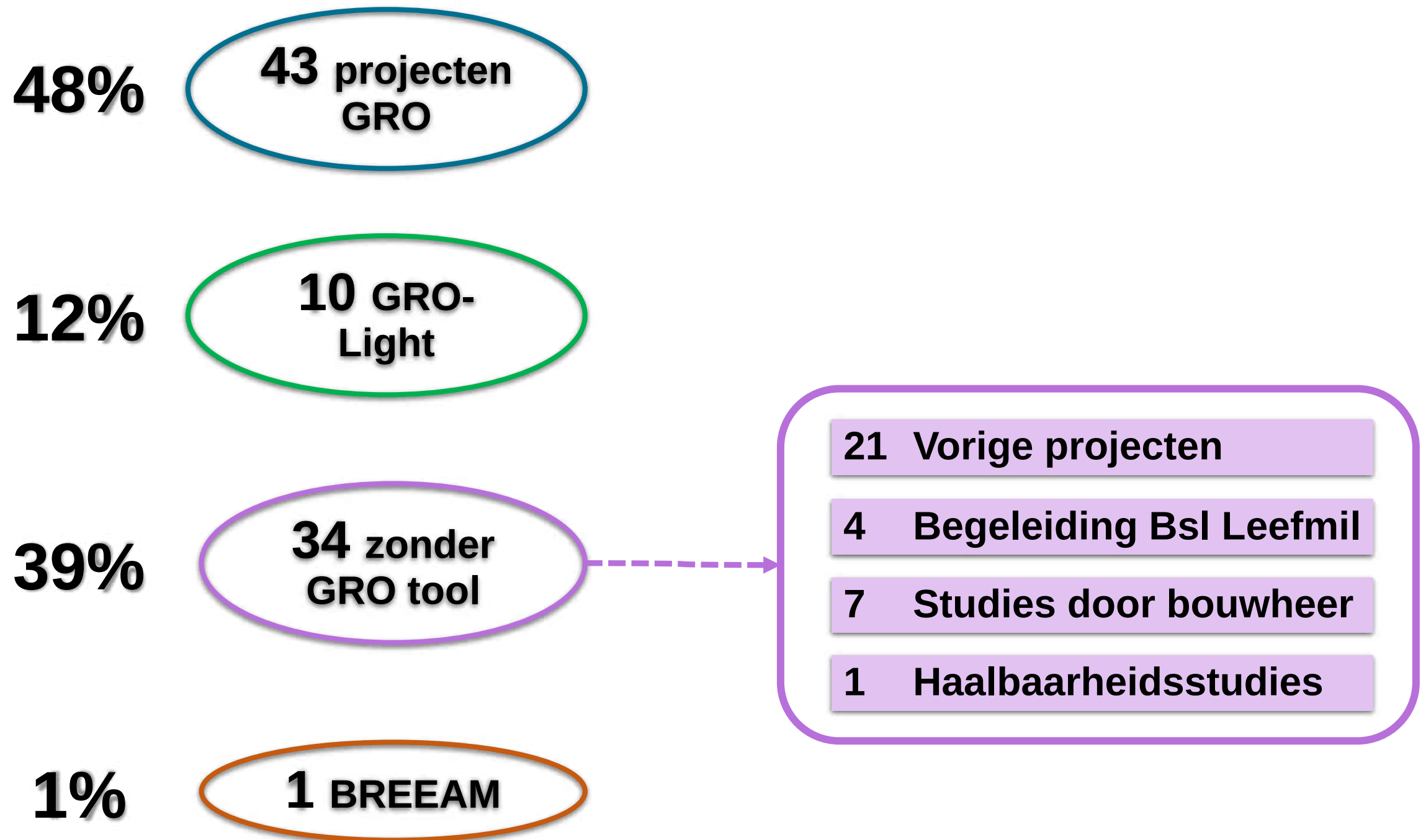
Beliris streeft ernaar om projecten af te leveren met een minimaal globaal **ambitieniveau** « **goed** ».



IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID



IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID





IV. DU RÊVE À LA RÉALITÉ

Onderzoek GRO-tool: Selectie criteria

33

projecten

2 Beslissen GRO-tool of niet

6 De GRO-tool is niet van toepassing

7 GRO-Light

5 met geselecteerde criteria

1 keuze van criteria door inschrijvers

1 criteria die momenteel worden geselecteerd

18 GRO tool

7 met geselecteerde criteria

1 keuze van criteria door inschrijvers

4 zonder geselecteerde criteria

7 criteria die momenteel worden geselecteerd

**5 projecten uit 12 :
hebben GRO criteria
opgenomen in het BB**

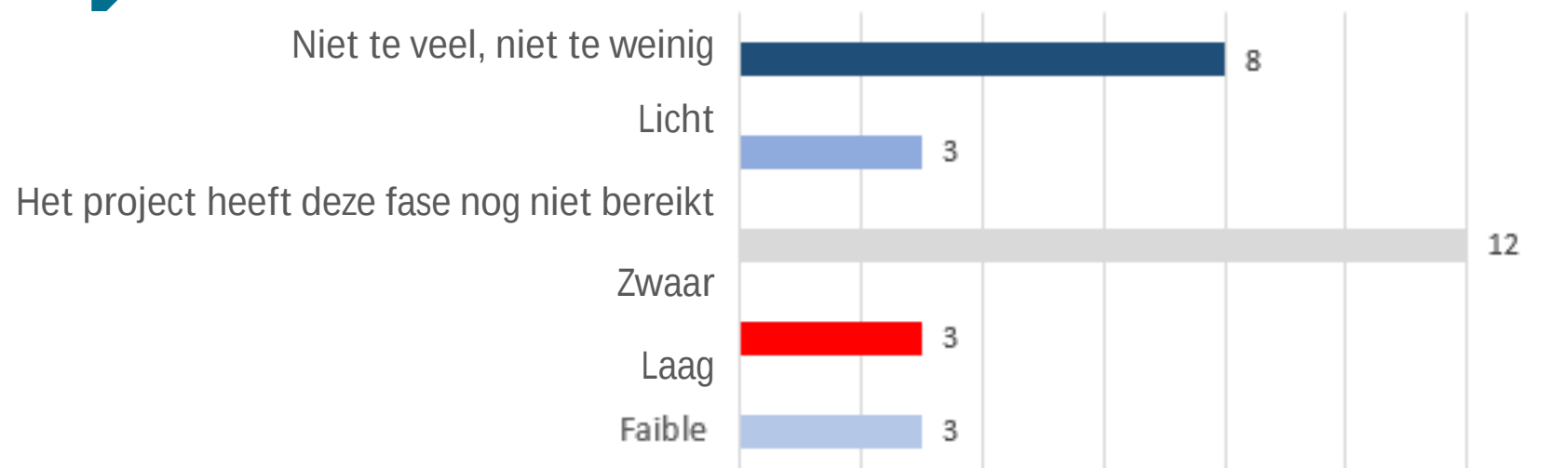


IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Onderzoek GRO-tool Selectie criteria (Program)



BOUWTEAM: Werklast





IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Selectie criteria (Program)

Laat het studiebureau de criteria selecteren

Anders,

- wordt het **complex om de subcriteria voor gunning te analyseren**, rekening houdend met het feit dat elke inschrijver waarschijnlijk verschillende subcriteria zal selecteren.
- **Belangrijke werklast** voor de inschrijvers

Maak een voorselectie van de belangrijkste criteria (minimaal 5)

- In hun visie leggen de inschrijvers uit wat ze voor ogen hebben;
- Het geselecteerde studiebureau maakt de definitieve keuze van de criteria en het te behalen ambitieniveau bij aanvang van de studie





TOP 15

Critères GRO	Attribution	nbr
BIN1	Acoustique	8
BIN2	Confort thermique	7
BIN3	Qualité de l'air intérieur	7
LCC1	Conceptions facile à entretenir	7
MAT2	Choix des matériaux	7
OMG3	Gestion de chantier durable	7
ENE2	Énergie renouvelable	6
ENE3	Installations et appareils à haut rendement énergétique	6
ENE1	Performance énergétique Bruxelles / Flandres	5
LCC2	Conceptions qui facilite le nettoyage	5
LCC3	Consommation d'énergie	5
MAT1	Conservation des matières premières	5
OMG2	Impact sur l'environnement	5
TOE1	Conception circulaire et orientée vers l'avenir	5
WAT3	Évacuation de l'eau	5

... uit 11 projecten !



IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Selectie criteria door studiebureau

7
projecten

- 1** Het GRO tool is niet van toepassing
- 3** Nog niet
- 3** Criteria geselecteerd

Weklast: BOUWTEAM

Laag tot licht

Werklast: Studiebureau

Redelijk zwaar



OPSTART STUDIE

ENE2 Hernieuwbare
energie
Niet opgenomen door SB
terwijl 6 bij criteria

Critère GRO - choix du bureau d'étude / keuze van het studie	nbr
MAT1 Conservation des matières premières	3
MAT2 Choix des matériaux	3
BIN1 Acoustique	2
BIN2 Confort thermique	2
GEB1 Influence de l'utilisateur	2
MAT3 Passeport de matériaux	2
SOC3 Accessibilité intégrale	2
TOE1 Conception circulaire et orientée vers l'avenir	2
ENE3 Installations et appareils à haut rendement énergétique	2
BEH1 Monitoring énergétique	1
BIN3 Qualité de l'air intérieur	1
ENE1 Performance énergétique Bruxelles / Flandres	1
LCC1 Conceptions facile à entretenir	1
LCC2 Conceptions qui facilite le nettoyage	1
LCC3 Consommation d'énergie	1
MOB3 À pied	1
MOB4 En voiture ou à moto	1
OMG2 Impact sur l'environnement	1
OMG3 Gestion de chantier durable	1
SOC2 Conceptions sécurisante	1
WAT1 Consommation d'eau	1
WAT2 Réutilisation de l'eau	1

... uit 3 projecten!



IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Aanbestedingsdossier

1

project

Criteria geselecteerd bij opstart worden bewaard

Projectmanager heeft geen volledig vertrouwen in de
ontvangen bewijsstukken

Werklast: **BOUWTEAM**

Redelijk zwaar

Studiebureau en opdrachtgever
die niet gevoelig zijn voor
duurzaamheid motiveren en
stimuleren

Werklast: **Studiebureau**

Redelijk zwaar

IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Werklast - 7 updates op een traject van min 7-jaar



1ste fase:
selectie van criteria en
motivering

Bewijslast
(lichter)

Opleiding

IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Financiële impact



Geen relevante informatie bij
gebrek aan projecten

Honorarium studiebureau

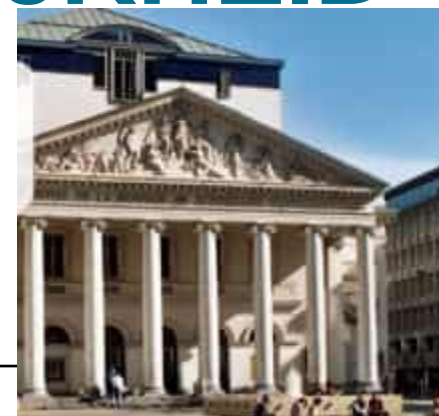
Kaderovereenkomst begeleiding
circulariteit



IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

KMS – Gevels (PROJECTfase)

Beter



Selectie voor BB door BOUWTEAM Selectie door studiebureau

BIN1 Akoestiek

BIN2 Thermisch comfort

SOC2 Sociaal veilig ontwerpen

SOC3 Integrale toegankelijkheid

GEB1 Invloed van de gebruiker

ENE3 Energiezuinige installaties en toestellen

MAT2 Materiaalkeuze

OMG2 Impact op de omgeving

OMG3 Duurzaam werfbeheer

LCC1 Onderhoudsvriendelijk ontwerpen

LCC2 Schoonmaakbewust ontwerpen

WAT3 Afvoer van water

BIN1 Akoestiek

BIN2 Thermisch comfort

SOC2 Sociaal veilig ontwerpen

SOC3 Integrale toegankelijkheid

GEB1 Invloed van de gebruiker

ENE3 Energiezuinige installaties en toestellen

MAT2 Materiaalkeuze

MAT1 Behoud van grondstoffen

OMG2 Impact op de omgeving

/

LCC1 Onderhoudsvriendelijk ontwerpen

LCC2 Schoonmaakbewust ontwerpen

/

IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Helmet: GRO Tool – Vergunning



Selectie voor BB door BOUWTEAM Selectie door studiebureau

GRO Tool bestond nog niet



MAT2 Materiaalkeuze

MAT1 Behoud van grondstoffen

MAT3 Materialenpaspoort;

ENE2 Hernieuwbare energie

ENE3 Energiezuinige installaties en toestellen



IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Joods Museum van België : Criteria GRO – Aanbestedingsdossier



Selectie voor BB door BOUWTEAM

BIN2 Thermisch comfort
BIN3 Binnenluchtkwaliteit
ENE3 Energiezuinige installaties en toestellen
MAT1 Behoud van grondstoffen
MAT2 Materiaalkeuze

WAT1 Waterverbruik beperken
WAT2 Waterhergebruik

WAT3 Afvoer van water

TOE1 Circulair en toekomstgericht ontwerpen

LCC3 Energieverbruik

Selectie door studiebureau

BIN2 Thermisch comfort
BIN3 Binnenluchtkwaliteit
ENE3 Energiezuinige installaties en toestellen
MAT1 Behoud van grondstoffen
MAT2 Materiaalkeuze

MAT3 Materialenpaspoort

WAT1 Waterverbruik beperken
WAT2 Waterhergebruik

OMG3 Duurzaam werfbeheer

TOE1 Circulair en toekomstgericht ontwerpen

BEH1 Energiemonitoring



IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Gendermainstreaming (inclusiviteit)

2022: Voorstel van Beliris om het op te nemen in de GRO-tool

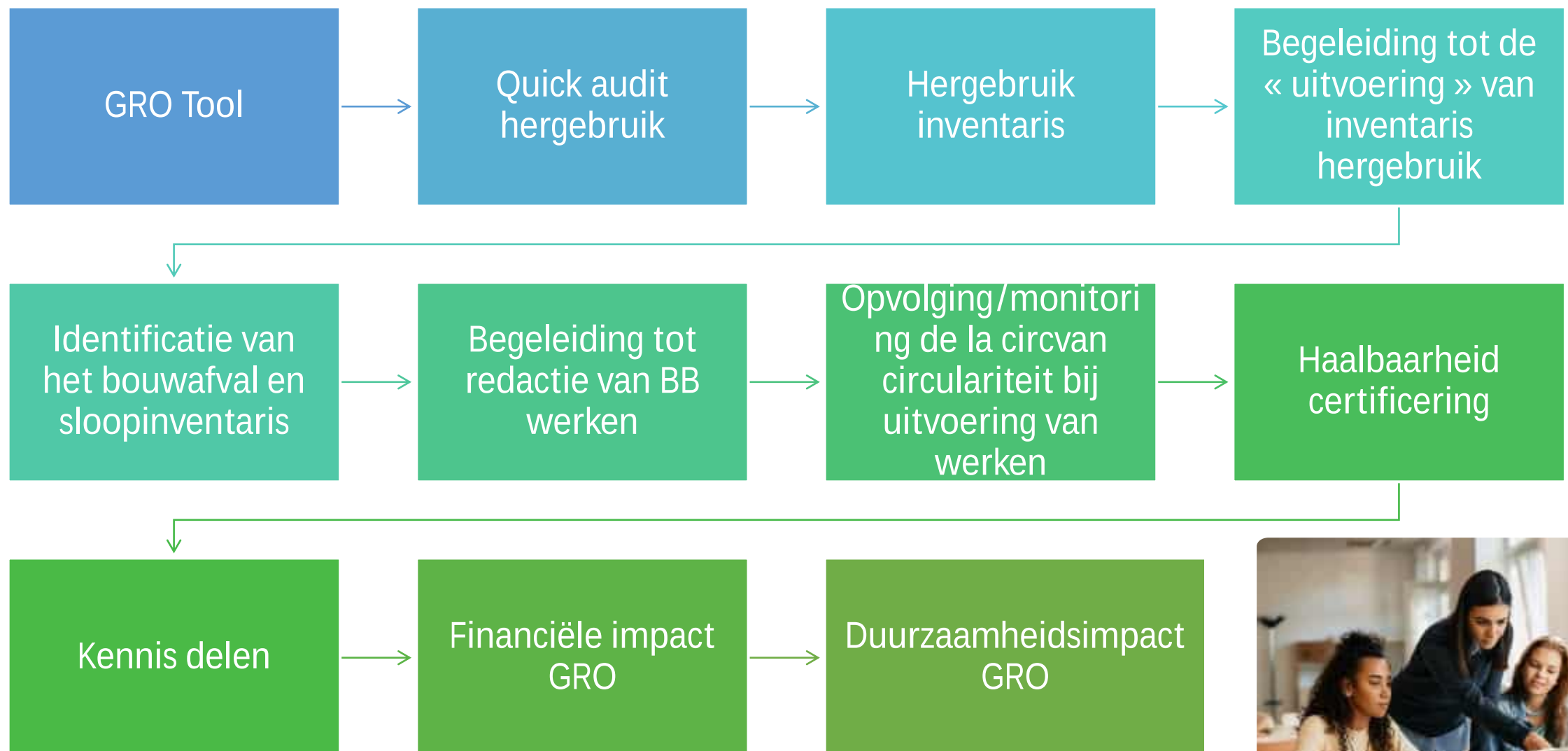
Kaderovereenkomst: integrale toegankelijkheid betekent dat iedere persoon, ongeacht zijn of haar vaardigheden, kan genieten van dezelfde mogelijkheden en van een kwaliteitsvolle ervaring, op een zelfstandige manier.

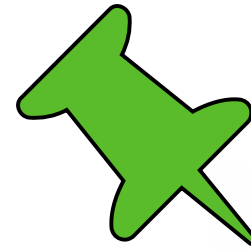
➤ Studiebureau « Plain-Pied »



IV. VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Kaderovereenkomst Technische ondersteuning voor de circulaire economie





Een verhaal vertellen

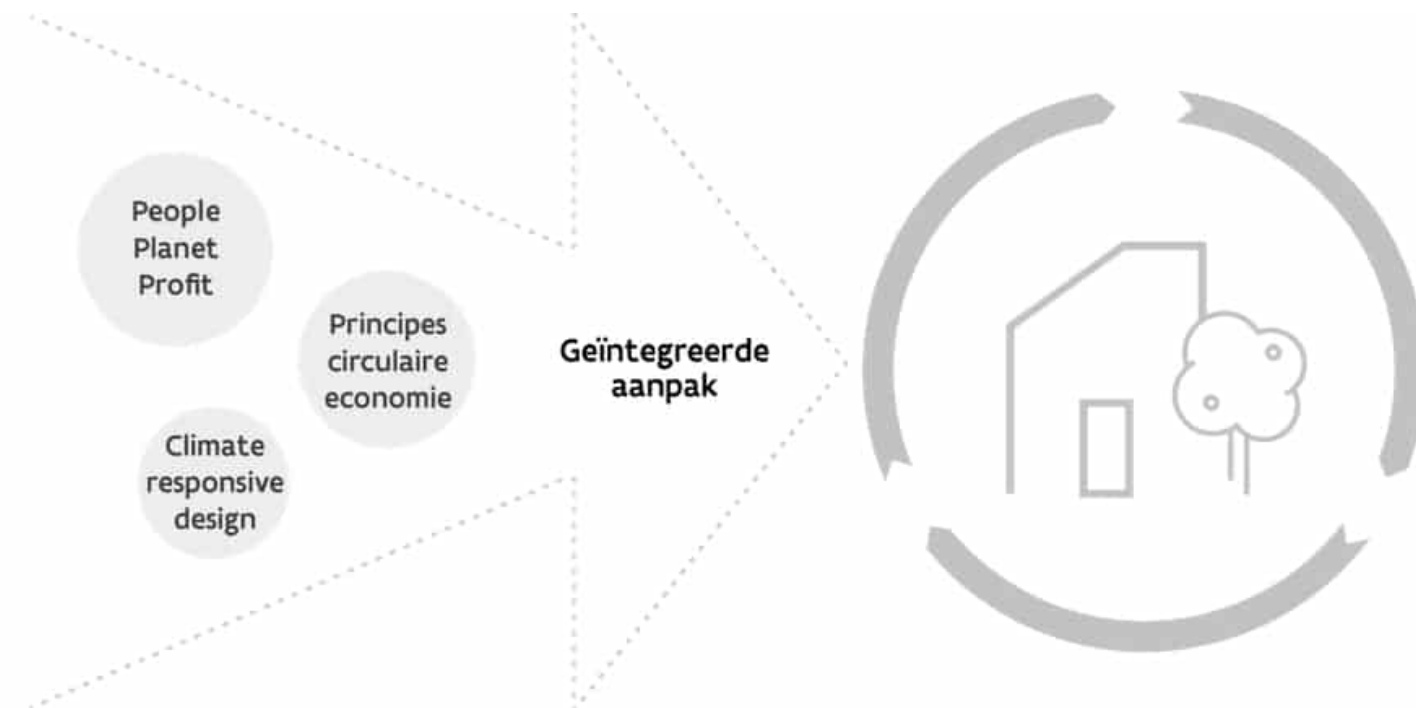
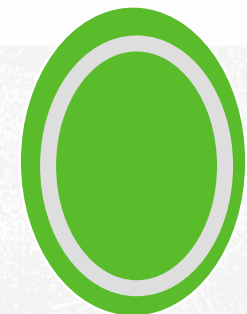
Een motor hebben

Aanmoedigen in plaats van straffen

Ervaring delen

Flexibel zijn

Samenwerken met ontwerpbureaus en aannemers





TE ONTHOUDEN VAN DE PRESENTATIE

- De **"te leveren strijden"** doelgericht aanpakken
- Steun **systematiseren**
- Criteria formuleren om **objectieve interpretatie** te vergemakkelijken
- **Waardering voor de visie "Duurzaamheid"** van het studiebureau
- **Invloed van een hoge score** voor een criterium op een ander criterium
- **Betrek SPOC** onderhoud
- Ondersteuning tijdens de **garantiefase**...



TOOLS, WEBSITES, BRONNEN

- GRO Tool

Download de laatste versie van de tool: <https://www.gro-tool.be/download-gro/>





CONTACT

Céline BIETLOT

Verantwoordelijke EMAS en medewerkster duurzaamheid

Contact informatie

Tel : +32 475 7559550

E-mail : celine.bietlot@mobilite.fgov.be

FOD MV Beliris

www.beliris.be

